

Проблеми територіального розвитку

УДК 332.1

М.В. Палійчук, Є.І. Крижанівський, Я.С. Витвицький, В.П. Петренко

Постіндустріальний реінжиніринг регіональних суспільних систем

Запропоновані шляхи адаптації та удосконалення відомої технології реінжинірингу бізнес-процесів щодо регіональних суспільних систем, ідентифіковані особливості використання цієї технології, сформульовано поняття постіндустріального реінжинірингу та продемонстровані потенційні переваги його використання у практиці управління регіоном.

Ключові слова: реінжиніринг, бізнес-процеси, регіональні суспільні системи, постіндустріальний реінжиніринг.

Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України у світовому постіндустріальному економічному середовищі при гармонійній, безпечній інтеграції у глобальну систему господарювання, виходячи з пріоритетності національних інтересів та на засадах сталого розвитку, вимагає докорінних і різносторонніх трансформацій як економічної системи країни, так і її регіонів. При цьому всі трансформаційні перетворення сьогодення вимагають орієнтування на критерії постіндустріальної економіки, активний розвиток якої повинен забезпечуватися новими знаннями. Тим часом за добре обґрунтованою оцінкою автора роботи [1], «... сучасні тенденції розвитку національної економіки не відповідають постіндустріальному вектору глобальних перетворень», що суттєвим чином погіршує її конкурентоспроможність, особливо в регіональному розрізі, коли не надто радикальне і фундаментальне переосмислення напрямів господарської діяльності регіонів в інтегральному вимірі держави є суттєвим гальмівним чинником її економічного розвитку.

У зв'язку з цим проблема підвищення конкурентоспроможності регіонів у рамках реформування національної економіки стає критично важливою як на рівні управління регіонами, так і на рівні пріоритетів держави, що говорить про її актуальність та загальнодержавну важливість.

Цілком очевидно, що регіональні суспільні системи (РСС), будучи основою формування суспільних систем вищих рівнів і самостійними соціально-економічними системами, одночасно є складовими підсистемами в управлінській ієрархії міжрегіональних об'єднань, держави, міждержавних утворень тощо. В [2, с. 27] наведене визначення РСС, під якими розуміють «... відкрите суспільне утворення, цілісність якого забезпечує просторово-часове поєднання діяльності, суспільних явищ, об'єктів, процесів та довкілля». Автори виділяють в РСС ознаки просторовості (обласні, районні, міські та сільські підсистеми в контексті територіально-адміністративного поділу) і діяльності (територіальна, економічна, соціально-трудова, освітня, наукова тощо підсистеми). Звідси висновок: конкурентоспроможність РСС забезпечується концентрацією людських, економічних, технічних, соціальних, інформаційних та природних ресурсів для реалізації спільних стратегічних інтересів населення РСС та функціонуючих в її рамках суб'єктів господарювання, які утворюють промислові територіальні системи (ПТС). Якщо ж погодитися з тим

© М.В. Палійчук, Є.І. Крижанівський, Я.С. Витвицький, В.П. Петренко, 2009.

незаперечним фактом, що в рамках регіонів «... найбільшим виробничим, трудовим та інноваційним потенціалом...» володіють промислово-територіальні системи (ПТС) [3], то стає цілком очевидним пріоритетне значення цільових конкурентоорієнтованих трансформацій у рамках РСС комплексу промислових підприємств усіх без винятку сфер господарської активності в регіоні.

Ефективне використання соціально-економічного і природно-ресурсного потенціалу регіонів з одночасною гармонізацією їх інтересів з інтересами держави в рамках загальнонаціональної системи господарювання вимагає передусім раціоналізації структурного та функціонального впорядкування зв'язків і стосунків між складовими елементами ПТС. При цьому цілком слушною є думка групи провідних вітчизняних економістів про те, що «сучасний стан економічного розвитку вимагає адекватної новим умовам територіальної організації продуктивних сил» [4, с. 28], а колектив авторів роботи [5, с. 35] позиціонував необхідність «реструктуризації економічної бази окремих регіонів і створення умов для диверсифікації виробництва на новій технологічній основі» і пріоритетним вважає забезпечення «підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу».

Таким чином, забезпечення раціональної реорганізації і реструктуризації розміщення та використання продуктивних сил ПТС, «адекватної новим умовам», вимагає ідентифікації, адаптації, удосконалення і використання інноваційних методів, технологій та інструментів управління трансформаційними процесами в регіонах з використанням усіх його функцій – планування необхідних і доцільних змін, організації, мотивації і контролю за їх виконанням і досягненням.

При цьому слід мати на увазі, що принцип раціонального розміщення виробництв і використання продуктивних сил у період розвитку України в рамках СРСР у першу чергу враховував необхідність задоволення економічних і соціальних інтересів тодішньої мегадержави, які були абсолютно не пов'язаними з інтересами місцевих громад РСС і навіть УРСР загалом. У результаті такого «всесоюзного» підходу в спадок незалежній Україні залишилися численні проблеми, обумовлені економічно і технологічно невиправданим розташуванням багатьох підприємств, нещадним використанням природних ресурсів, нехтуванням проблемами збереження довкілля і відновлення ресурсів, інтересами місцевих громад тощо. У зв'язку з цим, у розпорядженні РСС України сьогодні в більшості випадків маємо деградоване довкілля, спричинене нищівним використанням природних ресурсів у вигляді таких «слідів», як вирубані лісові масиви і обумовлені цим руйнівні повені, вироблені кар'єри і шахтні провалля, мертві ґрунти і незаглушені нафтові свердловини, накопичені за десятки років бездумного природокористування «запаси» виробничих і побутових відходів, гори золівідвалів і хвостосховищ, озера соляних і хімічних розчинів, нераціональне і соціально небезпечне розташування складів вибухівки, боеприпасів, хімічних речовин різного призначення, які сьогодні важким тягарем лежать на зобов'язаннях держави, органів регіонального управління і місцевого самоврядування, місцевих громад і тривалий час не знаходять ніякого вирішення через постійний дефіцит державних ресурсів, креативних ідей, пропозицій і взагалі системних спроб і підходів до розв'язання цих проблем.

З цієї точки зору пошук, ідентифікація, а за необхідності і генерація інноваційних управлінських технологій, процедур та інструментів, використання яких дозволило б вирішити проблеми реорганізації РСС у напрямку підвищення їх конкурентоспроможності в умовах нової економіки, має не тільки науково-теоретичне значення, а й значний соціально-практичний потенціал.

Попередні аналітичні оцінки відомих управлінських технологій цільового управління змінами через реструктуризацію і реорганізацію дозволяють дійти

висновку, що найбільш адекватною цим вимогам можна вважати технологію реінжинірингу бізнес-процесів.

Мета статті полягає в оцінці можливостей та визначенні умов успішного використання технології реінжинірингу для розв'язання проблем адаптації і забезпечення ефективного функціонування РСС України в умовах висококонкурентного ринкового оточення.

Однією з найбільш активно використовуваних останнім часом управлінських технологій перепроєктування процесів функціонування господарських систем різного рівня у разі їх незадовільного функціонування є реінжиніринг господарської діяльності (РГД), або в оригіналі Reengineering Business Process (RBP), який знайшов широке застосування у різних країнах [6–9], в тому числі і в Україні [10–12]. Однак слід наголосити на тому, що автори цієї технології і їх численні послідовники початково задумували і створювали її, орієнтуючись на удосконалення функціонування окремих корпоративних структур та їх об'єднань, що підтверджує аналіз відомих прикладів звертання до РГД у вітчизняних наукових дослідженнях і прикладах практичного управління [13]. Автори даного дослідження дійшли висновку, що всі відомі варіанти реінжинірингу можна класифікувати за такими ознаками:

- тип економіки, особливості якої повинні враховуватися у процесі використання та адаптації традиційних процедур реінжинірингу: транзитна, квазіринкова, ринкова;
- глибина і масштаби передбачуваних проектом реінжинірингу трансформацій: віртуальний – демонстративний, модернізуючий – легкий, модифікуючий – радикальний;
- сфера ділової активності об'єктів реінжинірингу: промислове виробництво, мале підприємництво, сфера послуг (побутових, житлово-комунальних, фінансових, наукових, освітніх, медичних і т. д.) тощо;
- інноваційні ознаки процедури реінжинірингу: агрегований, комплексний, інноваційний, інформаційний, стратегічний, ресурсозберігаючий, територіальний тощо;
- цільові функціональні процеси: антикризовий, санаційний, структурний, фінансовий, економічний, організаційний, екологічний, технологічний тощо.

Привертає увагу відсутність у запропонованій класифікації таких типів реінжинірингу, які можна було б використати для удосконалення функціонування складних регіональних чи галузевих ієрархічних систем, суб'єктами управління яких є органи державного управління і місцевого самоврядування.

Тому аналіз можливостей і шляхів адаптації цієї технології для здійснення цілеспрямованих змін в організації використання РСС і їх природно-ресурсного потенціалу на новій основі – сталого розвитку в епоху економіки знань – стає цілком доречним і актуальним.

З наведеного в [2, с. 27] визначення РСС зрозуміло, що для систем такого типу характерними є:

- мультивекторність цілей і завдань суб'єктів ділової активності, які діють у стратегічно важливих (пріоритетних у поточній ситуації), традиційно існуючих (історичних) і загально необхідних (забезпечуючих) сферах господарювання регіону;
- мультиваріантність організації взаємодії і співпраці перерахованих типів суб'єктів господарювання у процесі трансформування регіональних ресурсів у корисні для регіону і держави результати;
- мультипроцесність створення кінцевих результатів діяльності стратегічних, традиційних і забезпечуючих сфер господарювання РСС і їх використання для добра регіону.

Цілком очевидно, що в такому «мультисередовищі» існує високий потенціал виникнення численних конфліктів між цілями, завданнями та інтересами суб'єктів господарювання та управління РСС, між кращими і гіршими варіантами організації співпраці, взаємодії та діяльності окремих суб'єктів, їх об'єднань і ПТС загалом.

При цьому природа конфліктності обумовлюється наявним домінуванням власних цілей і завдань окремих суб'єктів господарювання над стратегічними цілями РСС. Як правило, це отримання швидких грошей за рахунок заготівлі і продажу природно-сировинних ресурсів за межі регіону замість організації подальшої їх переробки в рамках ПТС на основі поглибленої кластеризації суб'єктів господарювання та переходу від простих бізнес-процесів (коротких – сировинно-видобувних, частково-переробних і комерційних) до складних бізнес-процесів (довгих – видобуток, глибока безвідходна переробка з високим рівнем готовності кінцевої продукції, ланцюгом формування витрат і створення доданої вартості, комерційного продажу, сервісного обслуговування, утилізації, рекультивациі і т. д.).

Якщо в першому випадку природно-ресурсний потенціал регіону піддається руйнації і знищенню, то в другому – ефективному використанню, збереженню і відтворенню.

Тому основним завданням реінжинірингу РСС слід вважати пріоритетне і радикальне перепроєктування ПТС на основі виконання комплексу економічних досліджень, аналізів, обґрунтувань, розробки і пропозиції програм, планів, стратегій організації співпраці в рамках РСС усіх суб'єктів урядування і господарювання з мінімізацією рівня конфліктності та максимізацією рівня корисності їх діяльності.

Таким чином, орієнтація процесів і процедур реінжинірингу на кластеризацію і примноження чисельності складних бізнес-процесів дасть змогу радикально трансформувати не тільки прості бізнес-процеси в рамках окремих підприємств (що само собою також є необхідним і доцільним), а створювати в рамках РСС виробничо-споживчі кластери з нарощуванням складності бізнес-процесів шляхом пошуку можливостей їх раціонального та інноваційного об'єднання. Сумніву в тому, що серед множини різноманітних процесів життєдіяльності регіону в результаті реінжинірингу можна теоретично виявити і практично використати такі зв'язки, які раніше з певних причин навіть не могли аналізуватися (для прикладу, військові частини, склади, сховища, підприємства військово-промислового комплексу тощо), які були розділеними галузевими бар'єрами, адміністративно-територіальними обмеженнями і т. п., немає. При цьому можуть бути відкриті інноваційні можливості трансформування у групу ресурсів проблемних явищ регіонального і загальнодержавного характеру, які до цього не вважалися такими: звалища відходів, запаси неліквідів, відвалів, складів, сховищ і відстійників різних речовин, виведена з користування «умертвлена» земля, виробничі і промислові руїни тощо.

Така раціоналізація зв'язків з продовженням ланцюгів ефективної трансформації природно-сировинних, капітальних, інформаційних і людських ресурсів обумовить зростання продуктивної сили РСС, підвищення конкурентоспроможності і виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р., затвердженої Постановою КМУ зі «... створення умов, що дадуть змогу регіонам повністю реалізувати наявний потенціал, зробити максимальний внесок у національну економіку, здобути конкурентні переваги на зовнішньому ринку» [14].

Частково це завдання органів управління регіоном виконується у процесі переходу до стратегічного планування соціально-економічного розвитку на основі

встановлення пріоритетів, цілей і завдань з використанням сучасних технологій стратегічного управління. В документі «Стратегія економічного та соціального розвитку Івано-Франківської області до 2015 року» [15, с. 47] було передбачено використання технології реінжинірингу для «... оздоровлення окремих підприємств та структурної перебудови галузей економіки».

Сьогодні слід вести мову про черговий етап вирішення завдань Державної стратегії регіонального розвитку – теоретичне обґрунтування, розробку і практичне використання такого варіанту технології реінжинірингу, який можна назвати постіндустріальним і який повинен врахувати всі вищевказані особливості регіонального управління та запропоновані авторами цього дослідження такі концептуальні удосконалення:

- об'єкт постіндустріального реінжинірингу – реінжиніринг регіональної суспільної системи – складного ієрархічного комплексу суб'єктів регіонального урядування і господарювання різного цільового і функціонального призначення, сфер ділової активності, форм власності, фінансового, виробничого і організаційно-юридичного стану;
- цільова функція постіндустріального реінжинірингу – трансформація промислово-територіальної системи підприємств, створених в індустріальному періоді розвитку економіки, в постіндустріально орієнтовану систему інтелектуально-інноваційного типу, адаптовану до функціонування в епоху економіки знань;
- основний ресурс постіндустріального реінжинірингу – інтелектуально-ресурсний потенціал регіону, інтегрований і мотивований регіональними органами управління для участі в процедурі реінжинірингу;
- мета постіндустріального реінжинірингу – розробка проекту послідовних трансформацій регіональної системи з депресивними характеристиками для радикального поліпшення і досягнення статусу системи інноваційного типу.

Визначення постіндустріального реінжинірингу, сформульоване з врахуванням усіх вищевказаних особливостей, має вигляд:

Постіндустріальний реінжиніринг регіональних суспільних систем – різновид управлінської технології, покликаний трансформувати регіональну суспільну систему з наслідками і недоліками неринкової економіки індустріального типу в сучасну, інноваційну, конкурентоспроможну соціально-економічну систему сталого розвитку на основі використання удосконалених і адаптованих процедур та інструментів реінжинірингу, а також найефективнішого використання природного, виробничого та інтелектуального капіталу регіону.

Запропоновані вище кроки з удосконалення технології реінжинірингу та її подальшого застосування у практиці управління дозволять вирішити проблему переходу регіону на інтелектуально-інноваційні шляхи соціально-економічного розвитку [16] в загальних рамках інноваційної стратегії реформування національного господарства України [17] на засадах сталого розвитку [18], головними критеріями якого є соціальні, економічні, екологічні та інші вектори розвитку. Тут слід вказати, що до групи інших векторів авторський колектив монографії [4, с. 26] відносить «науково-технічні процеси і тенденції», група авторів монографії [5, с. 28] – «політичний розвиток», а монографії [18, с. 6] – «духовність». Підтримуючи важливість усіх названих складових, вважаємо за потрібне звернути увагу на їх спільну характеристику – приналежність до сфери інтелектуальної активності людських ресурсів, яка в [19–21] визначена як «головний чинник» і «продуктивна сила» сталого інноваційного розвитку суспільства.

Враховуючи очевидність того, що стан науки і техніки, політики і духовності визначатиме результати (позитивні або негативні) соціального, економічного та екологічного стану суспільства, звернемо увагу на той факт, що запропонована процедура постіндустріального реінжинірингу є нічим іншим, як ефективним використанням потенціалу природних і людських ресурсів РСС (з його науковою, технічною, політичною і духовною складовими) для створення нового інтелектуального продукту (проекту змін). Подальша реалізація цього інтелектуального продукту повинна призвести до позитивних змін у соціальному, економічному та екологічному стані системи і суспільства, до якого вона належить. У зв'язку з цим прогнозований стан об'єкта реінжинірингу (РСС) переважно визначатиметься рівнем залучення і використання у практиці управління регіоном інтелектуально-інноваційної складової людських ресурсів через активізацію і мотивацію останніх.

З метою реалізації цього завдання в Івано-Франківській області була розроблена і затверджена «Програма розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2015 року», в якій передбачено:

- упорядкування процесів взаємодії наявних елементів і складових інноваційної інфраструктури регіону, створення і розвиток нових інституцій організаційного, методичного, інформаційного та фінансового забезпечення інноваційної і наукової діяльності у всіх сферах життєдіяльності територіальної громади на основі забезпечення ефективної і результативної співпраці в рамках «влада – бізнес – громада»;
- залучення інтелектуального потенціалу всіх верств населення області до розв'язання проблем інноваційного і науково обґрунтованого розвитку територіальної громади;
- посилення ролі і впливу громадських і наукових організацій в активізації інноваційної діяльності [22, с. 2].

Одним із ключових розділів Програми передбачено створення регіонального інноваційного кластера (РІК), покликаного сприяти «... формуванню тривалих і надійних партнерських взаємостосунків між учасниками інноваційного процесу з різними орієнтирами та інтересами в рамках моделі «влада – бізнес – громада», «університети-бізнес-промисловість» [16; 22, с. 33] для встановлення нових зв'язків між суб'єктами господарювання регіону і нарощування складності бізнес-процесів.

Позитивні приклади використання запропонованих вище рекомендацій уже сьогодні демонструють університети, наукові і виробничі організації області.

Для прикладу, значний доробок у цьому напрямку вже отримано в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу. Науковці університету протягом останніх років розглянули і вирішили проблеми удосконалення процедур і процесів стратегічного управління регіоном [23; 24], нарощування і ефективного використання його людського та інтелектуального капіталу [25; 26], повнішого використання вже розвіданих запасів нафти і газу [27], рекультивациі і відродження земель [28], комплексної утилізації відходів виробництва, хімічних речовин [29], оцінки і передбачення небезпечних техногенних і природних явищ на територіях області [30; 31], реінжинірингу техногенно небезпечних виробництв [32; 33]. Цей позитивний досвід потребує організаційної і фінансової підтримки на стадії впровадження і отримання соціальних, економічних та екологічних ефектів для регіону.

Таким чином, якщо природні умови і всі види ресурсного потенціалу Івано-Франківщини можуть стати потужним фундаментом для забезпечення сталого розвитку області, то запропонований варіант постіндустріального реінжинірингу регіону стане важливим управлінським інструментом вироблення і реалізації

стратегії природокористування, адекватної устремлінням світового співтовариства, що має за мету реально поставити в центр конкурентного, гармонійного соціально-економічного розвитку людину та її потреби із гарантованим збереженням і відновленням довкілля.

У результаті дослідження традиційних для сучасної практики управління технологій реінжинірингу і можливостей його застосування щодо РСС були визначені особливості проведення такого виду реінжинірингу та сформульовані основні напрями адаптації цієї технології стосовно розвитку РСС.

З урахуванням цих особливостей і потреб були запропоновані шляхи вдосконалення технології реінжинірингу для постіндустріального перепроєктування регіональних суспільних систем України, реалізація яких дасть змогу науково обґрунтувати, розробити і впровадити в практику управління регіоном інноваційний варіант цієї технології для практичного використання у діяльності регіональних органів державного управління і місцевого самоврядування.

Подальші теоретичні дослідження цієї актуальної наукової і практичної управлінської проблеми вимагають наукового обґрунтування і створення соціально-економічно-екологічної моделі РСС як об'єкта реінжинірингу з встановленням критеріїв забезпечення сталого розвитку РСС на основі організаційної і мотиваційної активізації інтелектуальної діяльності, як це передбачено документами «Стратегія економічного та соціального розвитку територій Івано-Франківської області до 2015 року» [15] та «Програма розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2015 року» [22].

Список використаних джерел

1. Гражинська Н. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в глобальному постіндустріальному вимірі / Н. Гражинська // Економіка України. – 2008. – №9. – С. 54 – 63.
2. Регіональні суспільні системи : [монографія] / відп. ред. Л. К. Семів ; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. // Львів, 2007. – 496 с.
3. Іщук С. О. Комплексна оцінка ефективності функціонування промислових територіальних систем регіону / С. О. Іщук, С. М. Ткач // Регіональна економіка. – 2009. – №2. – С. 40–48.
4. Дорогунцов С. І. Соціально-економічні системи продуктивних сил регіонів України / [С. І. Дорогунцов, Л. Г. Чернюк, П. П. Борщевський, Б. М. Данилишин, М. І. Фащевський]. – К. : Нічлава, 2002 – 690 с.
5. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: [монографія] / за ред. З. М. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 768 с.
6. Hammer M., Champy J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. – New York: Harper Business, 1993. – 223 p.
7. Dangel J. W. Business Process Reengineering: radikale Umgestaltung von Beschaffungsprozessen // Management Leitschrift. – 1994. – #5. – s. 33.
8. Martyniak Z. Reengineering – nowa metoda zarz dzania // Ekonomika i Organizacja Przedsi biorstwa. – 1995. – № 4. – s. 3-6.
9. Ойхман Е. Г. Реинжиниринг бизнеса: реинжиниринг организаций и информационных технологии / Е. Г. Ойхман, Э. В. Попов. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 336 с.
10. Попадюк А. В. Реінжиніринг господарської діяльності підприємств як необхідна складова процесу управління економічним розвитком регіону / А. В. Попадюк, М. О. Данилюк, В. П. Петренко // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту : у 2-х ч. ; [зб. наук. пр.

- за мат. XIII міжн. наук.-практ. конф.]- Чернівці: АНТ Лтд., 2002. – Ч.І. – С. 336 – 340. –(Серія: Економічні науки. Вип. II.).
11. Ареф'єва О. В. Реінжиніринг бізнес-процесів: принципи та технологія / О. В. Ареф'єва, І. Є. Мельник. – К. : ГРОТ, 2004. – 64 с.
 12. Виноградова О. В. Реінжиніринг бізнес-процесів у сучасному менеджменті: [монографія] / О.В. Виноградова. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2005. – 195 с.
 13. Степанюк Г.С. Аналіз вітчизняного досвіду використання управлінської технології «реінжиніринг бізнес-процесів» / Г.С. Степанюк, Г. Ф. Боднар, В. П. Петренко // Наукові вісті ІМЕ «Галицька академія». – 2008. – № 2 (14). – С. 89-93.
 14. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року. Затверджена Постановою КМУ від 21 липня 2006 р. №1001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1001-2006-%EF>
 15. Стратегія економічного та соціального розвитку територій Івано-Франківської області до 2015 року. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2007. – 60 с.
 16. Палійчук М. В. Щодо забезпечення інноваційного шляху реалізації цілей і завдань «Стратегії економічного та соціального розвитку територій Івано-Франківської області до 2015 року» / М. В. Палійчук, В. В. Попович, В. П. Петренко // Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів та впровадження стратегії інновативно-інноваційного розвитку в Україні : у трьох част. ; [міжнар. наук. конф., 23 жовтня, 2008 р.: тези доповід.] / НАН України. РВПС України. – К., 2008. – Ч. 2. – С. 133–136.
 17. Інноваційна стратегія українських реформ / [Гальчинський А. С., Геєць В. М., Кінах А. К., Семиноженко В. П.]. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.
 18. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / [Данилишин Б. М. та ін.]; за ред. Б. М. Данилишина. – К. : РВПС України, 1999. – 706 с.
 19. Петренко В. П. Управління використанням інтелектуальних ресурсів суспільства – головний чинник сталого розвитку / В. П. Петренко // Регіональні Перспективи. – 2003. – №2–3. – С. 165-167.
 20. Петренко В. П. Управління процесом інтелектокористування як засіб сталого інноваційного розвитку суспільства / В. П. Петренко // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Проблеми управління інноваційною діяльністю : [зб. наук. праць] / НАН України. Ін-т регіон. дослідж. – Львів, 2002. – Вип. 4 (XXXV) – С. 14-23.
 21. Петренко В. П. До ідентифікації проблем збереження, розвитку і використання інтелектуальних продуктивних сил України : у 3-х ч. / В. П. Петренко ; [матер. міжнар. наук. конф. «Розвиток продуктивних сил України: від В. І. Вернадського до сьогодні», м. Київ, 20 березня 2009 р.] / НАН України. РВПС України. – К., 2009. – Ч. I – С. 118–122.
 22. Програма розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності області до 2015 року. Затверджена рішенням Івано-Франківської обласної ради п'ятого демократичного скликання від 05.06.2009 року № 803-30/2009. – Івано-Франківськ : ОДА, 2009. – 59 с.
 23. Стратегічний маркетинг пріоритетних напрямків розвитку Івано-Франківщини (організаційно-методичні засади): [наук.-практ. посібник] / За заг. ред. В.П. Петренка. – Івано-Франківськ: АЕРІФ, Лілея НВ. – 2006. – 95 с.
 24. Стратегічне планування економічного і соціального розвитку сільських громад Івано-Франківщини : [практ. посібник] / [Шлемко Д. В. та ін.]; за ред. В. П. Петренка. – Івано-Франківськ : Сімик, 2006. – 84 с.

25. Зелінська Г. О. Регіональні особливості формування, оцінювання та використання людського капіталу. Монографія / [Г. О. Зелінська, У. Я. Садова, Я. С. Витвицький] / за ред. М. О. Данилюка. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2006. – 124 с.
26. Петренко В. П. Інтелектуальні ресурси соціально-економічних систем: аспекти інноваційного управління : [монографія] / В. П. Петренко. – Івано-Франківськ : ПП Курилюк, 2009. – 196 с.
27. Витвицький Я. С. Економічна оцінка гірничого капіталу нафтогазових компаній : [монографія] / Я. С. Витвицький. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2007. – 431 с.
28. Шкіца Л. Є. Управління процесами відродження земель, порушених гірничодобувними підприємствами / Л. Є. Шкіца, М. В. Палійчук // Будівництво та технологічна безпека : [зб. наукових праць]. – Сімферополь, 2009. – Вип. 27. – С. 66–72.
29. Крижанівський Є. І. Спосіб знешкодження і утилізації окислювачів ракетних палив / [Є. І. Крижанівський, М. В. Палійчук, Л. Є. Шкіца та ін.] // Бюлетень. – 2008. – №15. – [11.08.2008].
30. Адаменко О. М. Паводкова небезпека, можливість передбачення та подолання її катастрофічних наслідків на Прикарпатті / О. М. Адаменко, М. В. Палійчук // Науковий вісник ІФНТУНГ. – 2009. – №1(19). – С. 5-15.
31. Крижанівський Є. І. Техногенна ситуація в районі Калуського промислового вузла / Є. І. Крижанівський, Е. І. Кузьменко, М. В. Палійчук, Б. Т. Бараненко // Науковий вісник ІФНТУНГ. – 2008. – №2(18). – С. 5-11.
32. Степанюк Г. С. Еколого-економічний реінжиніринг – новий напрям в управлінні техногеннонебезпечними підприємствами / Г. С. Степанюк // Науковий вісник ІФНТУНГ. – 2008. – №2(18). – С. 161-165.
33. Степанюк Г. С. Особливості реінжинірингу техногеннонебезпечних підприємств нафтогазового комплексу / Г. С. Степанюк, В. П. Петренко // Анотації матеріалів міжнар. наук.–техн. конф. «Техніка і прогресивні технології в нафтогазовій інженерії», м. Івано-Франківськ, 16-20 вересня, 2008 р.

Палійчук Н.В., Крижанівський Е.І., Витвицький Я.С., Петренко В.П. Постіндустріальний реінжиніринг регіональних суспільних систем.

Предложены пути адаптации и усовершенствования известной технологии реинжиниринга бизнес-процессов применительно к региональным социальным системам, идентифицированы особенности использования этой технологии, сформулировано понятие постиндустриального реинжиниринга и продемонстрированы потенциальные преимущества его использования в практике управления регионом.

Ключевые слова: реинжиниринг, бизнес-процессы, региональные общественные системы, постиндустриальный реинжиниринг.

Paliychuk M.V., Kryzhanivsky Ye.I., Vytvytsky Ya.S., Petrenko V.P. Postindustrial Reengineering of the Regional Public Systems.

Ways to adapt and improve the well-known technology of business processes reengineering in relation to regional social systems, peculiarities of the use of this technology have been identified, the concept of post-industrial reengineering have been formulated, and the potential benefits of its use in the practice of region management have been presented.

Key words: reengineering, business processes, regional public systems, postindustrial reengineering.

Надійшло 06.10.2009 р.